אלו טרפות פרק שלישי חולין

היה בקי בהן. בפרס ועזניה ויודע מי קרוי פרס ועזניה: **עוף הבא בסימן אחד טהור.** אם יודע שאין דומה להן ואין שמו פרס ועזניה אבל אם שמו פרס מיישינן שמא מינו הוא: **בסימן אחד טמא.** שמא פרס ועזניה הם: **בב' סימנים טהור.** דנפקא ליה מספק פרס ועזניה ומספק כל שאר עופות טמאין דאית להו תלתא חוץ מעורב: **הזרזיר.** הוא אישטורני"ל: **מפני שיש לו זפק.** ואין זה מאותן שני סימנים שבעורב ומ"מ אין לו אלא שנים ולרבי אליעזר מפני שרגיל לשכון עם העורבים מחזיקו [ב]ממנו וכדתניא [ג](בחולין) (ס"ק נב:) רבי אליעזר אומר לא על מנס שזיר הולך אצל עורב אלא מפני שהוא מינו: **סנונית.** ארונדיל"א: **עוף הבא בסימן אחד טהור.** ואפילו אין בקי בהן וכשמותיהן דלא מיישינן דלמא פרס ועזניה הן כדמפרש לקמיה דלא שמיני בישוב אלא במדברות: **וכי מילי דלא דרים.** כי משכחינן ביה סימן אחד מחזקינן ליה בטהור כל כמה דלא חזינן ליה דדרים. ונראה לי שכל עוף הנותן רגלו על האוכל כשהוא אוכלו ומחזיקו ברגלו שלא יגוד ולא יגטל כולו אצל פיו הוא דריסה וכן דרך העורבים שגדלין בגתים שקורין קוא"ה: **הא דרב נחמן מאי.** דאמר לעיל דבעינן בקי ואי לא מיישינן לפרס ועזניה: **מאי איכא.** למאי ניחוש: **המסרב.** אשגרטנ"ר בלע"ז [ד]: **לעברים מלורע.** שהוא לפור האמור בתורה [ה]: **מר ווערא מאני הכי.** להא דאמימר לגישנא קמא דאמימר דפסק הלכתא כרבי אליעזר דאסר לית ליה דרב יהודה דמכשר ליה לעברים מלורע דהא טהורות כתיב [ו]: הכי גרסינן **היינו דקאני סנונים לבנה** ולא גרסינן שנחלקו בה. דלאו אדרב יהודה קאי אלא אמתני' דקתני למינהו להכיא סנונית לבנה: **לאפוקי דבסי.** הגדלות והדרות בקירות הבתים ושחורות הן: **אסיל.** מין יונה הוא: [ז]**ופסול משום תורין.** אם בא להכיאו משחקין בתורת תורין כדאמרינן בפרק קמא (לעיל כב.) גדולים כשרים קטנים פסולין וכשר משום יונה בקטנה: **דאליפי.** מין תורין: **תורין של רחבה.** כך שמן: פוסלין

בקי בהן ובשמותיהן. תרוייהו בעינן דלא ליתי למטעי: **בסימן** אחד **טמא.** הוה מלי למימר טהור והוא שיכיר: פרס ועזניה: **רבי אליעזר אומר להביא את** הזרזיר. כזרזיר הוא דפליגי רבנן עליה אבל מודו דלמינו אתא לרבויי שאר עופות הדומין להן: **מפני** שיש להם **זפק.** מפני שקורקבנו נקלף משמע דהכי סימנין ליתנהו בעורב ורבי אליעזר סבר דאפילו הכי אפשר דהוו מין עורב ואין לומר אם אין שני סימני טהרה של עורב ומינו שוין ורבנן סברי כיון דאינן שוין ג"כ אינו מינו וה"ר יצחק בה"ר מאיר נדב בעורב שאנו קורין קורבי"ל בלע"ז ומלא שיש לו אצבע יתירה וחפק ומתוך כך היה רוצה לפרש שמעתתא דהכא והלא אנשי כפר תמרתא אוכלין אותן מפני שיש להן זפק אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין דבר אחר [ח]למינהו להביא סנונית לבנה דברי ר"א אמרו לו והלא אנשי גליל העליון אוכלים אותו מפני שקרקבנו נקלף אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין אלא עורב וכל מין עורב אמר אמימר [א]הלכתא עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דרים א"ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי א"ל [ב]לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי מאי איכא משום פרס ועזניה ליתנהו בישוב אמר רב יהודה עוף המסרב כשר לטהרת מצורע וזו היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר' אליעזר וחכמים אמר אמימר בחיורא כרסה כולי עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כר"א מר זוטרא מתני הכי בדירוקא כרסה כולי עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בדחיורא כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כרבנן דשרו בשלמא למ"ד בחיורא כרסה פליגי היינו דקתני (ח) זו היא סנונית לבנה אלא למ"ד בדירוקא פליגי [ג]מאי זו היא סנינית לבנה לאפוקי דבתי דאוכמתי אמר רחבה אמר רבי יהודה תסיל פסול משום תורין וכשר משום בני יונה דאציפי ותורין של רחבה כשרין משום תורין ופסולין משום בני יונה מתיב רב דניאל בר רב קטינא [ד]כל העופות פוסלין

היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן אחד טהור לא היה בקי בהן ובשמותיהן בסימן אחד טמא בשני סימנין טהור והוא שיכיר עורב עורב ותו לא והתניא עורב זה עורב למינו ר' אליעזר אומר להביא את הזרזיר אמרו לו לר' אליעזר והלא אנשי כפר תמרתא שביהודה היו אוכלים אותן מפני שיש להן זפק אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין דבר אחר [ח]למינהו להביא סנונית לבנה דברי ר"א אמרו לו והלא אנשי גליל העליון אוכלים אותו מפני שקרקבנו נקלף אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין אלא עורב וכל מין עורב אמר אמימר [א]הלכתא עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דרים א"ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי א"ל [ב]לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי מאי איכא משום פרס ועזניה ליתנהו בישוב אמר רב יהודה עוף המסרב כשר לטהרת מצורע וזו היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר' אליעזר וחכמים אמר אמימר בחיורא כרסה כולי עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כר"א מר זוטרא מתני הכי בדירוקא כרסה כולי עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בדחיורא כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כרבנן דשרו בשלמא למ"ד בחיורא כרסה פליגי היינו דקתני (ח) זו היא סנונית לבנה אלא למ"ד בדירוקא פליגי [ג]מאי זו היא סנינית לבנה לאפוקי דבתי דאוכמתי אמר רחבה אמר רבי יהודה תסיל פסול משום תורין וכשר משום בני יונה דאציפי ותורין של רחבה כשרין משום תורין ופסולין משום בני יונה מתיב רב דניאל בר רב קטינא [ד]כל העופות פוסלין

טמא ועורב ומינו אינו שמכירו ג"כ מה היה לו להיות אם היה לו שני סימני טהרה ושני סימני טומאה אלא ודאי אינו דורס ומ"מ לא נסתפקו בתשעה עשר עופות דהדרי בכולהו תלתא סימנין כי אמר דכולם דורסין והג' סימנים האחרים הוא שים בהם ונפקא מינה לפי' זה כפירוש הקונטרס דהא דקתני כל שים לו אצבע יתרה וחפק וקרקבנו נקלף בידוע שהוא טהור דאריבא אמיר דבכר אשמועינן דכל עוף הדורס טמא ולא כפירוש ר"ת ולא נתיר בג' סימנין הללו שום עוף עד שאינו דורס כי הג' הדרי בכולהו ומיהו אין הלשון משמע כן דהא בג' סימנים משמע שבדקנו שאין לו יותר דומיא דבא בסימן אחד דכולה שמעתא דמשמע דכרור לנו שאין לו אלא סימן אחד דאי מספקא לן ג"כ הוי ספק עורב ומשמע דלא בעינן שיכיר עורב כשבא בסימן אחד וא"ת לעיל משמע דסימן רביעי לא הדר בכולהו דליתיה אלא או בפרס או בעזניה ולרבי אליעזר משכחת לה כולהו סימני טהרה בעורב ומינו לפי פשט ההלכה דמשמע דזפק וקורקבנו נקלף שהם סימן טהרה בזרזיר וסנונית לבנה ובעורב ב' סימני טהרה האחרים וא"כ בעורב ומינו איכא ד' סימני טהרה ובסמוך פסק הלכה כר' אליעזר ומשמע דהלכה כרבי חייא [ו]דאמר עוף הבא בסימן אחד טהור לפי שאינו דומה לנשר ואסיקנא לדידיה דחד לא משכחת לה אלא בפרס או בעזניה ואפילו לפירוש הריב"ם דאמר שעורב יש לו אצבע יתירה וחפק מ"מ כיון דרבי אליעזר חשיב סנונית מין עורב וקורקבנו נקלף דקתני ומדרס נמי לא דרים מדאמרי ליה אנשי גליל אלמא משכחת להו כולהו סימני טהרה בעורב ומינו ונראה לפרש דבהכי פליג רבי אליעזר ורבנן דזפק של זרזיר קטן הוא וקורקבנו של סנונית לא מצוינא לקלפה בידים ולא חשיב ליה רבי אליעזר זפק וקליפה: **והוא דלא דרים.** פירש בקונטרס כדמשכחת ביה סימן אחד מחזקינן ליה בטהור כל כמה דלא חזינן ליה דדרים וקשה אמאי טהור שמא עורב הוא שים לו שני סימני טהרה ועוד דמשמע לפי הוה פרס ועזניה שכיחי בישוב הוה מספקא בהו ואמאי כיון דמחזקינן בהו דאינו דורס ונראה לי דהוא דלא דרים כלומר באותו סימן אחד היינו דאין דורס [ב]דהו ליכא לספוקי אלא אי בפרס או בעזניה ולא שכיחי בישוב אבל אם היה דורס התנן [ג] עוף הדורס טמא: **אמר** רחבה אמר רבי יהודה. היינו רב יהודה סתמא ולפי שהיה רבו מובהק קאמר רבי ור"מ דקאמר רבי משום דספק ליה אי שמע מרבי יהודה תנא או מרב יהודה אמורא והיינו דאמר בעלמא [ד]דייק וגמר שמעתיה מפומיה דרביה כרחבה דפומבדיתא דאמר רחבה א"ר יהודה הר הבית שטיו כפול היה ואין נראה דא"כ הוה ליה למימר דאפילו ספק דגברי גרים כדאמר לעיל בפ"ק (דף יח:) גבי רב יהודה ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל ועוד דכי מייתי התם ההוא דשטיו כפול היה הוה ליה לאתויי נמי הך דשמעתין אלא היינו דיוקא דידיה ממה שהיה אומר בלשון רבו ולא היה רוצה לשנות הלשון אע"פ שהוא לשון משנה דקאמר שטיו כפול היה שטיו לפנים משטיו והוה ליה למימר אנטווינת היתה כדאמר בפ"ק דפסחים (דף יג: ושם): [וע"ע תוס' ביצה יא: ד"ה אמר]:

כרזי

מסורת הש"ס

א) [ל"ל למינו], ב) [פירוכין קכ: ושי"נ], ג) ל"ל מאי סנונית. רש"ל, ד) ניטין פו: פרה פ"ט מ"ב, ה) [ל"ל ממינו], ו) [ולקמן סה.], ז) בס"ת נוסף: ברבליו, ח) [ויקרא יד], ט) [שם], י) ל"ל פסול, כ) ל"ל להם, ל) ל"ל דתני, מ) [וע"ע תוס' ביצה פ: ד"ה כי פליגי], נ) [לעיל נט.], ס) [ברכות לג:].

הגהות הב"ח

(א) גם' היינו דקתני סנונית כל"ל ומיבעיא זו היא נמחק:

עין משפט נר מצוה

רנה א מיי' פ"ז מהלכות מאכלות אסורות הלכה מז ח יח סמג עשין סב טוש"ע י"ד סימן פב סעיף ב:

לעזי רש"י

אישטורני"ל. זרזיר. ארונדיל"א. סנונית. קוא"ה. קאק. אשגרטנ"ר [אישגרטנייר"ן]. לגרד.

רבינו גרשום

והוא שיכיר עורב. כלומר ראית לייה תרי וטמא: אמר אמימר הלכתא עוף הבא בסימן אחד טהור. כלומר בעינן שלא יהיה דורס ועוד סי' אחד שהן כ' סימנין: הא דרב נחמן מאי. כלומר דרב נחמן לא בעי (ו) אלא חד סי' שלא יהא דורס. ואיבעית תימא משום דפרס ועזניה לא שכיח בישוב כלומר פרס ועזניה חד מיניהו לא דרים ואף על פי כן טמא [ומכל מקום] כיון דלא שכיחי בישוב עוף הבא בסימן שאינו דורס טהור דליכא לספוקיה בפרס ועזניה לאפוקי הני דבתי דאוכמי כלומר היא לדברי הכל אסורה. כל העופות

(ו) נראה דל"ל דרב נחמן הא ס"ל דאם לא היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן אחד טמא ואפי' אם הסימן הוא דלא דרים.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com